

XI. Erdélyi Tudományos Diákköri Konferencia

Kolozsvár

2008. május 23-24.

„Lássunk világot!”

- osztálykirándulások középiskolában -

„Valamikor tanulmányi kirándulás volt a neve, elsődleges célja pedig, hogy a tanulók eljussanak az ország nevezetes tájaira, városaiba. Mára az ismeretszerzés, a kulturális élmények gyűjtése kissé háttérbe szorult; a gyerekek számára nem ez az élmény az igazán fontos, hanem a kötetlen együttlét, az iskola falai közül való kiszabadulás öröme.”

(Dr. Kürönya Pálné)

A dolgozat szerzője:

Demeter Ágota-Dorottya

Babeş-Bolyai Tudományegyetem

Földrajz Kar, Turisztikai Földrajz szak

II. év

Témavezető:

Dr. Benedek József – egyetemi tanár

Babeş-Bolyai Tudományegyetem

Földrajz Kar, Humán Földrajz Tanszék

Eztúton szeretném kifejezni köszönetemet vezető tanáromnak, Benedek Józsefnek, édesanyámnak és Máthé Márta tanárnőnek a sok türelemért, édesapámnak, aki lehetővé teszi, hogy itt lehessek Kolozsváron, Pál Zoltánnak és Csata Zsombornak, akik erősítették bennem a lekesedést, a kitartást, és annak a kedves muzeológus bácsinak, akinek az ötletet köszönhetem. Továbbá köszönöm az összes osztályfőnöknek és mind a 242 diáknak, hogy a kérdőívemet kitöltötték, mert nélkülük nem lett volna, amiből dolgozatot írnom.

Tartalomjegyzék

I. BEVEZETŐ	4
II. A KUTATÁS RÖVID LEÍRÁSA, KUTATÁSI CÉLOK, KIINDULÓ FELTÉTELEZÉSEK, HIPOTÉZISEK	4
III. A KÖZÉPISKOLÁSOK SZÁMÁRA KÉSZÜLT KÉRDŐÍVEK ELEMZÉSE	6
1. <i>AZONOSÍTÓ KÉRDÉSEK, AZ OSZTÁLYKIRÁNDULÁS FONTOSSÁGA, SZEREPE</i>	7
2. <i>KÜLFÖLD VAGY ERDÉLY?</i>	9
3. <i>A KIRÁNDULÁSOK HOSSZA, TÍPUSA</i>	10
4. <i>ÁR, ÉVSZAK, IDEGENVEZETÉS</i>	13
5. <i>KEDVELT KÖZLEKESI ESZKÖZÖK, SZÁLLÁSHELYEK TÍPUSA</i>	14
6. <i>LEGKEDVELTEBB DESZTINÁCIÓK AZ ERDÉLYI VÁROSOK KÖZÖTT, ROMÁNIÁBAN ÉS KÜLFÖLDÖN</i> 14	
7. <i>LÁTNIVALÓK, TEVÉKENYSÉGEK</i>	18
8. <i>A LEGMEGFELELŐBB PROGRAM</i>	20
IV. AZ OSZTÁLYFŐNÖKÖK KÉRDŐÍVEI	21
V. PROGRAMAJÁNLATOK	23
1. <i>A KÉTSZER FELKELO NAP NYOMÁBAN – HÉTVÉGI KIRÁNDULÁS TOROCKÓRA</i>	24
2. <i>KINCSEKERESÉS KOLOZSVÁRON – INTERAKTÍV HÉTVÉGE</i>	26
3. <i>RÉSZLETES PROGRAMLEÍRÁS</i>	27
VI. JÖVŐBELI TERVEK, TOVÁBBI CÉLOK	32
VII. FELHASZNÁLT IRODALOM	34
VIII. MELLÉKLET	35

I. Bevezető

Tavaly ilyenkor is egy dolgozatom volt készülőben, akkor a kolozsvári múzeumokról írtam. Annak kapcsán mentem a Néprajzi Múzeumba. Nem volt ott, akit kerestem, de elkezdtem beszélgetni egy idős muzeológussal. Elmondtam neki egy megfigyelésemet, miszerint bár a múzeumok látogatottsága nőtt, a csoportban érkező látogatók száma csökkent az elmúlt néhány évben. Ennek kapcsán mondta ő, hogy valóban, kevesebb tanuló érkezik. Ennek okát abban látta, hogy egyre kevesebb az olyan osztálykirándulás, amely múzeumlátogatást is magába foglal. Aztán arra gondoltam, hogy nekünk még a kilencedik osztályos osztálykirándulás az volt, hogy Marosvásárhelyről felmentünk Kolozsvárra. Megnéztük a Botanikus Kertet, csónakáztunk, hintáztunk a parkban, s hazamentünk. A mai marosvásárhelyi kilencedikesek inkább elmennek egy csapatépítő hétvégére, már ritka, hogy egy másik városba utazzanak. Innen jött az ötlet, hogy következő dolgozatomat írjam osztálykirándulásokról, osztálykirándulási szokások megváltozásáról az elmúlt néhány év folyamán, valamint a középiskolások igényeiről, elvárásairól egy osztálykirándulással kapcsolatban. És azért, hogy mindennek gyakorlati haszna is legyen, állítsak össze olyan osztálykirándulási programtervezeteket, melyekben a csapatépítés, kikapcsolódás mellett interaktív városnézés, újszerű programok, játékok is szerepelnek.

II. A kutatás rövid leírása, kutatási célok, kiinduló feltételezések, hipotézisek

Már az ősz folyamán kezdtem gondolkodni azon, hogy az ötletet, témát hogyan ültessem gyakorlatba. Úgy döntöttem, hogy magyar elméleti líceumok IX-X. osztályos tanulói körében fogok egy önkitöltős kétéves felmérést végezni. A felekezeti iskolák illetve osztályok nem fogják a kutatás tárgyát képezni. A kutatás célja a középiskolás diákok osztálykirándulási szokásainak, igényeinek, elvárásainak felmérése mellett a felmérés alapján olyan programok összeállítása, melyek a diákok igényeinek megfelelnek. Feltételezésem szerint a diákok az osztálykirándulás folyamán a csapatépítő, szórakozási tevékenységeket részesítenék előnyben a városnézéssel, kulturális megismeréssel szemben. Éppen ezért olyan típusú kirándulásokat választanának, ahol a csapatépítésen, szórakozáson van a hangsúly, nem pedig azokat, melyek a kulturális ismeretszerzésre fektetik a hangsúlyt. Szeretnék olyan programokat összeállítani, melyek nem csak szórakozást, csapatépítést foglalnának magukba, hanem interaktív módon megismertetnék egy város, régió jellegzetességeit, történelmi és kulturális értékeit is a

diákokkal. Így a résztvevők szórakozva, játék által tanulnának, nem „száraz” városnézésben lenne részük. Ugyanakkor ezen programok által szeretném vonzóvá tenni az erdélyi célpontokat, mivel valószínűnek tartom, hogy a diákok többsége a felmérés alapján egy erdélyi és egy külföldi kirándulás közül a külföldit választja.

További feltételezésem, hogy a program helyszínének és típusának megválasztása eltérő lesz a megkérdezett nemének, osztálya profiljának, valamint állandó lakhelye típusának függvényében. A lakóhely típusa mellett az is befolyásolni fogja a választást, hogy az illető állandó lakhelye az iskola települése vagy más település.

A középiskolások megkérdezése mellett az osztályfőnökök számára is összeállítottam egy kérdőívet annak vizsgálatára, hogy változott-e a diákok igénye az elmúlt néhány év folyamán, mert szerintem néhány évvel ezelőtt kevesebben választottak volna külföldi kirándulást, és lehet, hogy inkább a kulturális, ismeretszerző kirándulásokat részesítették volna előnyben a csapatépítő kirándulással szemben. A többi kérdés mellett azt is vizsgálom, hogy mi segítené az osztályfőnököket az osztálykirándulás megszervezésében. Azt feltételezem, hogy az osztályfőnökök többsége szívesen elvinné az osztályát egy előre megszervezett kirándulásra, mert ez könnyebbé jelentene a saját szervezésű kirándulással szemben.¹

A kutatást két fázisban végzem. Idén a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Elméleti Líceumban végeztem el a felmérést. A IX-X. évfolyamon levő 14 osztály közül (további két osztály katolikus felekezeti osztály, melyek nem képezik kutatásom tárgyát) 10 osztályt kérdeztem meg, ez összesen 242 lekérdezett kérdőívet jelent. Néhány osztályfőnök is kitöltötte a kérdőívet, de sajnos nagyon kevesen. Tehát az idei dolgozat első része gyakorlatilag egy esettanulmány a marosvásárhelyi középiskolások (mivel a Bolyai tömöríti a legtöbb magyar elméleti osztályt, reprezentatívnak tekinthető a városra nézve) osztálykirándulási szokásairól.

A kutatás második szakaszát a jövő tanévben fogom elvégezni, amikor is egy magyar kisváros középiskolaiban végzem el a felmérést (Csíkszereda vagy Székelyudvarhely) és Kolozsvár magyar középiskolában. Így össze fogom tudni hasonlítani egy magyar kisvárosban, egy közepes nagyságú, fele román, fele magyar lakosságú városban, valamint egy román többségű nagyvárosban élő magyar középiskolás diákok osztálykirándulási szokásait.

---

¹ Mindkét kérdőív megtalálható a mellékletben.

A kutatás alapján összeállított programterveket szeretném gyakorlatba ültetni. Éppen ezért a dolgozatom első felében a kérdőívek elemzésével foglalkozom, utána pedig néhány konkrét program-leírás fog szerepelni részletes tervvel, tevékenységekkel, költségszámítással.

Tehát elsődleges célom nem egy teljeskörű felmérést és tanulmányt készíteni középiskolások osztálykirándulási szokásairól, hanem a kérdőív egy segédeszköz számomra az említett programok összeállításához.

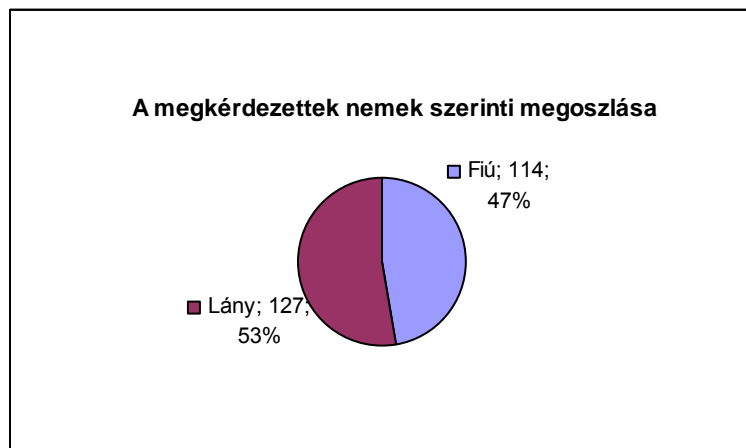
III. A középiskolások számára készült kérdőívek elemzése

Az idei év márciusában és áprilisában végeztem kutatásom a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Elméleti Líceumban. A IX-X. évfolyamon tanuló 16 osztály közül kettő katolikus felekezeti osztály – melyek tehát nem képezik kutatásom tárgyát - így 14 osztály maradt, amelyből 10-et kérdeztem le. A tíz osztály megoszlása szak és osztály szerint a következő:

Szak Osztály	Humán profil	Reál profil	Reál-bilingv. profil
IX.	1	2	2
X	1	3	1

A lekérdezést néhány osztályban személyesen végeztem osztályfőnöki órán. Ez általában 30-40 percet vett igénybe osztályonként. Más osztályokban az osztályfőnökök végezték el a lekérdezést. A kitöltött kérdőívek alapján egy adatbázist hoztam létre, s az SPSS program segítségével elemeztem adataimat.

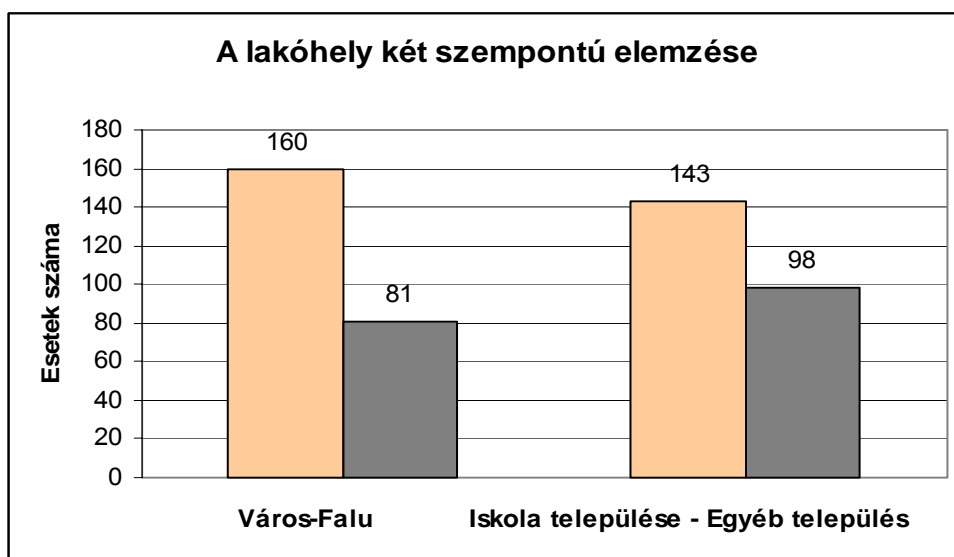
A 10 osztályban összesen 242-en töltötték ki a kérdőívet. Ezek közül 127 lány és 114 fiú volt, egyik megkérdezett nem válaszolt a nemre vonatkozó kérdésre. (1. ábra)

1. ábra: A megkérdezettek nemek szerinti megoszlása

1. Azonosító kérdések, az osztálykirándulás fontossága, szerepe

A kérdőív összesen 25 kérdésből áll. Az első részben azonosító kérdések szerepelnek (helység, iskola, szak, osztály, nem, lakóhely). Az állandó lakóhelynél két dolgot vizsgáltam. Az egyik a település típusa, másik, hogy a település megegyezik-e azzal a településsel, ahol az iskola található. Ezt azért tartottam fontosnak, mert feltételeztem, hogy azok a tanulók, akik más településről érkeztek az iskolába, addig kisebb településen laktak, s éppen ezért bizonyos kérdésekre eltérő választ fognak adni azoktól, akik az iskola településén lagnak. (2. ábra)

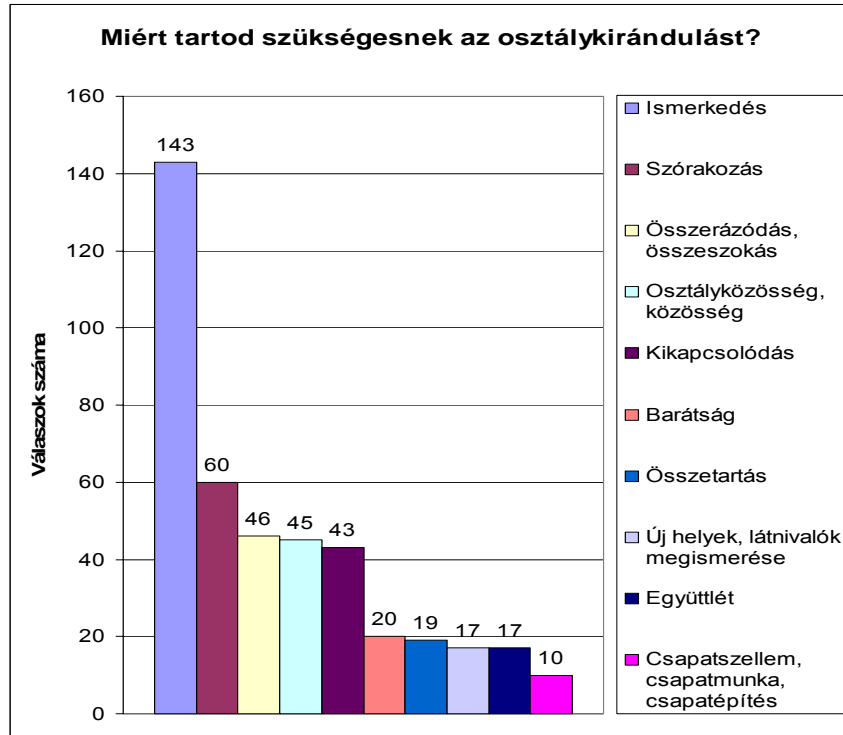
2. ábra: Az állandó lakhely megoszlása

Az azonosító kérdések után arra kérdeztem rá, hogy szoktak-e osztálykirándulást szervezni, szükségesnek tartják-e ezt és részt szoktak-e venni rajta. A megkérdezett osztályok közül egy kilencedik és egy tizedik válaszolta egyöntetűen, hogy nem szoktak kirándulást szervezni. Az említett kilencedik osztály osztályfőnöke azzal indokolta ezt, hogy nem szeret szervezkedni, csak társszervezőként vállalkozik kirándulásra. A tizedik osztály osztályfőnöke nem is töltötte ki a kérdőívet.

A megkérdezettek 99%-a szükségesnek tartja az osztálykirándulást, de csak 88% jelölte be, hogy részt is venne a kiránduláson. Arra, hogy miért tartják szükségesnek a kirándulást, nyílt kérdéssel kérdeztem rá. Megkerestem azokat a fogalmakat, melyek legtöbbször jelentek meg. (3. ábra) A válaszadók több, mint felénél megjelent az „ismerkedés” szó. Mivel IX-X. osztályokról van szó, úgy gondolom, hogy különös fontossággal bír az osztálykirándulás ezen szerepe. Itt adódik lehetőség „kellemes, közös élmények, emlékek” szerzésére, „a saját korlátok megismerésére”, az „egymás iránt való bizalom” kialakulására, a „szabadidő közös eltöltésére”, „beszélgetésre”, „kibontakozásra”, „felszabadulásra”, „egymásra figyelésre” stb. Ebből következően az osztálykirándulásnak sok olyan tevékenységet kell tartalmaznia, melyek segítségével a diákok nem csak egymás nevét tanulhatják meg, hanem megismerhetik egymás olyan oldalát, melyet az iskolában talán soha nem láthatnak.

Második helyen a szórakozás szerepel („buli”, „nevetés”), majd az összerázódás, összeszokás („kapcsolatok megerősítése”, „hangulat javítása”), közösség, osztályközösség („közösségformálás”, „osztályközösség megerősítése”). Ezt követi a kikapcsolódás („lazítás”, „pihenés”). Ezek mind olyan fogalmak, melyek valószínűleg XI-XII. osztályos megkérdezettek esetén is megjelenének, de a vizsgált évfolyamokon még nagyobb jelentőséggel bírnak. Egy jó osztálykirándulás a líceumi évek elején nagyban hozzájárulhat ahhoz, hogy az elkövetkező együtt eltöltött négy év sokkal kellemesebb, zökkenőmentesebb, jobb hangulatú legyen. Ugyanakkor az osztálykiránduláson lehetőség nyílik a „nyíltabb beszélgetésre az osztályfőnökkel”, valamint a „közelebb kerülésre a tanárokhoz”. Az osztálykirándulás „biztonságot ad”, elősegíti az „önállósodást”, „összeköti az osztályt”. Az osztálykirándulás szükséges egyszerűen „mert jó”.

3. ábra: Leggyakoribb válaszok

Az osztályközösség alakulása, egymás megismerése mellett az osztálykirándulás lehetőséget ad „új helyek, látnivalók”, „Erdély és környezetünk”, „helyi kultúra” megismerésére, „általános ismeretek szerzésére”, „művelődésre”, „kultúrálódásra”, „tanulásra”, „játékra”, sor kerülhet „érdekes tevékenységekre”.

Azok közül, akik nemmel válaszoltak arra a kérdésre, hogy szükségesnek tartják-e az osztálykirándulásra, nagyon kevesen indokolták meg válaszukat. Csak egy választ idéznék: „elég az együtt töltött idő az iskolában, szabad időben inkább a barátok, a család a fontos”.

A válaszok elemzése során kiderült, hogy az, hogy szükségesnek tartják-e illetve, hogy részt vesznek-e az osztálykiránduláson, nem függ az állandó lakhely településtípusától, nemtől, szaktól és évfolyamtól.

2. Külföld vagy Erdély?

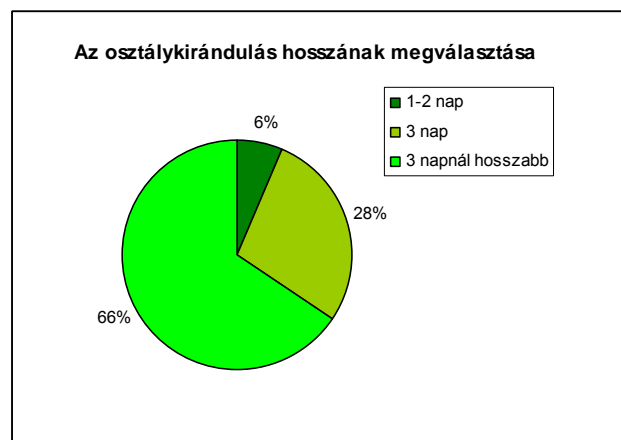
A következő kérdések igazolta azt a kiinduló feltételezésemet, miszerint erdélyi és külföldi kirándulás közül a válaszadók többsége a külföldi kirándulást fogja választani. A válaszadók 70,3%-a választotta a külföldi kirándulást. Ezt legtöbbször azzal indokolták, hogy külföld „érdekesebb, izgalmasabb”, „kevesebb lehetőség adódik külföldre eljutni”, „Erdély már

unalmas”, a legtöbb helyet ismerik már ismerik „kisebb kori osztálykirándulásokról”. „Romániában nincs sok érdekes dolog, amit látni lehetne.” A „hosszú út összekovácsol”, lehetőség adódik „más kultúrák megismerésére”, „az idegen nyelvek gyakorlására”. Volt viszont, aki úgy gondolta, hogy „külföldre inkább családdal” megy, az osztálykirándulásra megfelelőbb helyszín Erdély: „nem kell olyan sokat utazni”, „külföldön nem az osztálytársam, hanem a látnivaló köti le a figyelmet”, „elsősorban hazánk szépségeit kell megismernünk” stb.²

Szignifikáns kapcsolat fedezhető fel erre a kérdésre adott válasz és az osztály profilja között. A reál osztályba járók 78,5%-a választotta a külföldi kirándulást, míg a más profilú osztályoknak csak 60-66%-a. Ez azért érdekes, mert nagyon sokan jelölték meg, hogy a külföldi kirándulás lehetőséget nyújt az idegen nyelvek használatára, a kétnyelvű osztályok tanulói közül mégsem választották többen ezt a lehetőséget.

3. A kirándulások hossza, típusa

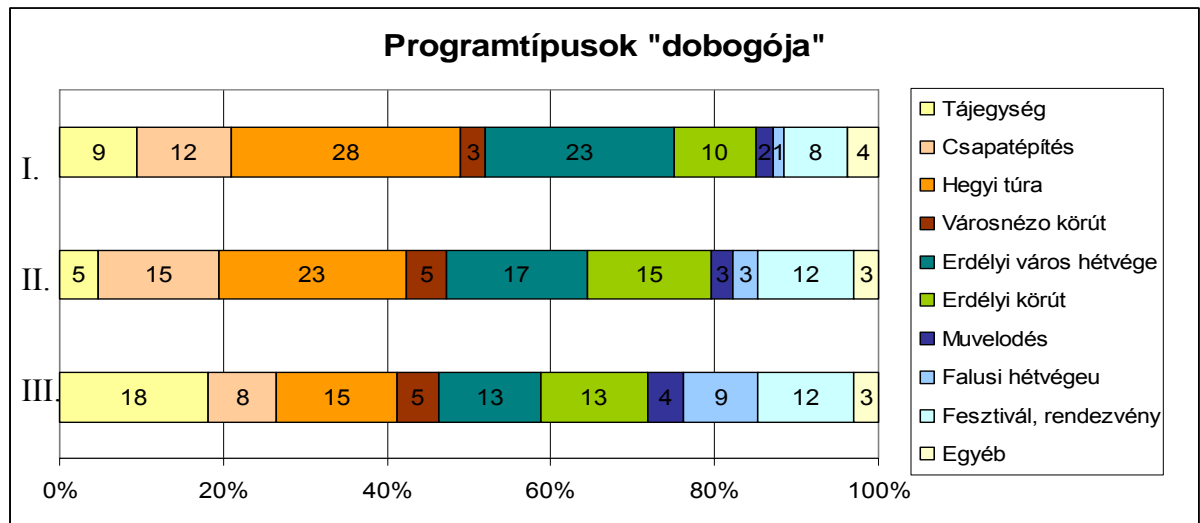
Az osztálykirándulások hossza nagyon változó lehet. Egy napos kirándulástól az akár egy-két hetes körutakig minden megtalálható. A megkérdezett középiskolások 66%-a a 3 napnál hosszabb kirándulást tartja az ideális osztálykirándulásnak. (4. ábra) Nagyon erős kapcsolat van eközött és az előző kérdésre adott válaszok között. A külföldre vágyók 75%-a a hosszabb kirándulást választotta, az erdélyi kirándulást választók 43-43%-a választotta az 1-2 napos, illetve a 3 napnál hosszabb kirándulást.

4. ábra: Milyen hosszú legyen az osztálykirándulás?

² További idézetek a válaszokból a mellékletben

A következő kérdésnél arra kértem a diákokat, hogy különböző típusú programok közül válasszák ki azt a hármat, melyen a legszívesebben részt vennének erdélyi kirándulás esetén. Kiinduló feltételezésem az volt, hogy a csapatépítő hétvége az egyik legkedveltebb programtípus lesz, s mindenképpen többen fogják választani, mint a városnéző körutat, különböző tájegységek meglátogatását stb., tehát az inkább kulturális megismerésre hangsúlyt fektető programokat.

5. ábra: Erdélyi kirándulások közül melyiket választanád?

A válaszadók 28%-a első helyre a hegyi túrát választotta, 23% pedig a hosszú hétvégét egy erdélyi városban. Második helyen újra ez a két programtípus került kiválasztásra. Harmadik helyen egy erdélyi tájegység meglátogatása jelent meg, és újra a hegyi túra. (5. ábra) Mindez kiinduló feltételezésemet nem igazolta, de azáltal, hogy nagy mértékben választottak az erdélyi hétvégét, melyben a városnézés interaktív módon történik, s emellett a csapatépítés is nagy szerepet kap, beigazolódott, hogy elképzelésem a programtervezetekkel kapcsolatban jó. Tehát olyan programot kell összeállítani, amellyel egyszerre több célt is el lehet érni: egy város megismerése, csapatépítés, szórakozás stb. Azzal lehet felkelteni a diákok érdeklődését, ha a városnézés új formát kap, a résztvevők aktív részesei, felfedezői lesznek az adott városnak. Valószínűnek tartom, hogy ha a városi hétvége mellett nem szerepelt volna zárójelben, hogy interaktív és csapatépítő is, akkor nem választották volna ilyen nagy arányban.

Az, hogy az első helyre egyértelműen a hegyi túra került azzal magyarázható, hogy a legtöbben azok közül, akik a külföldi és erdélyi kirándulás közül az erdélyit választották, azzal

indokoltál döntésüket, hogy Erdélyben nagyon szépek a hegyek: „sokkal jobban érzem magam az erdélyi hegyek között”, Erdélyben „szép tájak, sok hegy van” stb.

Az összesített eredmények azt mutatják, hogy első helyre egyértelműen a hegyi túra kerül, második a városi hétvége, s ezeket követően szorosan egymás után az erdélyi körút és különböző tájegységek meglátogatása.

Összefüggések rendjén elmondható, hogy nagyon erős kapcsolat van aközött, hogy a megkérdezett hányadik osztályos és milyen programot választott első helyre. A kilencedikesek 29%-a választotta a hegyi túrát, másik 29%-a a városi hétvégét. 18,3 százalékuk a csapatépítő hétvégét részesítette előnyben. A tizedikesnél ugyancsak ez a két program volt a legkedveltebb, de csak 26,5 százalék választotta a hegyi túrát, a városi hétvégét 16,5 százalék. Harmadik leggyakoribb válasz ebben a kategóriában pedig az erdélyi körút volt 15,8%-kal. Ez azt mutatja, hogy a tizedikesek válaszai sokkal diverzifikáltabbak. Kilencedikesben valóban nagyobb hangsúlyt kell fektetni a csapatépítésre, tizedik osztályban már többre, más típusú programra is vágnak. Az az érdekes, hogy a pontos százalékban részben eltérő, de pont ilyen típusú összefüggés figyelhető meg a kérdésre adott felelet és aközött, hogy erdélyi vagy külföldi kirándulást választanak. A kilencedikesekre megállapított összefüggés a külföldöt választókat ugyanúgy jellemzi, a tizedikesek válaszainak az Erdélyt választók válaszai felelnek meg.

A második helyre kerülő válaszok a megkérdezettek nemével vannak szignifikáns kapcsolatban. Míg a fiúk 28%-a a hegyi túrát, 18%-a a csapatépítést, 17%-a az erdélyi körutat jelölte meg második helyre, addig a lányok 24%-a a városi hétvégét, 17%-a a hegyi túrát, 14-14% pedig az erdélyi körutat illetve a fesztiválon, rendezvényen való részvételt választotta. Jól mutatja ez a nemek közötti eltéréseket az adott korban: a lányok érdeklődőbbek, nyitottak új ismeretek szerzésére, „kultúrálódásra”, a fiúk szívesebben vannak a szabadban, „saját korlátaik megismerése” a fontosabb.

További kapcsolatok fedezhetőek fel a harmadik helyen megjelölt válaszok, valamint a megkérdezettek osztálya, szaka között, és aközött, hogy Erdélyt vagy külföldöt választották. Itt a kilencedikesek közül legtöbben a városi hétvégét, a tizedikesek egy tájegység megismerését választották.

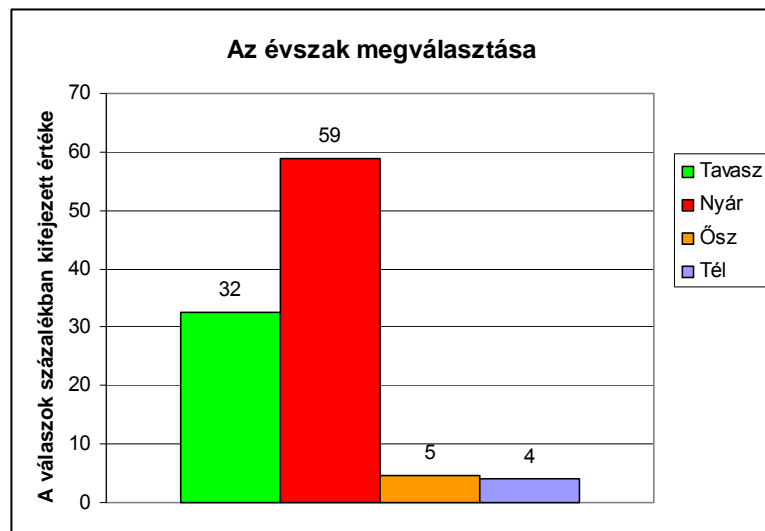
Bár egyik változó sem mutatott szignifikáns kapcsolatot mindhárom választási lehetőséggel, a legszorosabb összefüggést azzal fedeztem fel, hogy erdélyi vagy külföldi kirándulást választottak. A legszembetűnőbb összefüggés, hogy mindhárom esetben a külföldöt

választók 5-7-szer többen választották a valamilyen fesztiválon, rendezvényen való részvételt. Tehát a legtöbb válaszadó a fesztiválokat, nagyobb szabású rendezvényeket külfölddel asszociálja.

4. Ár, évszak, idegenvezetés

Tovább lépve megtudtam, hogy az osztálykirándust az esetek 98%-ban a szülők fizetik. Néhányan megjelölték, hogy a szülők mellett maguk is belepótolnak a költségek fedezésébe. A megkérdezettek fele a 150RON-t tartotta az ideális árnak egy hétvégi osztálykirándulásra. Negyedük választotta a 120RON-t, a megmaradó negyed pedig a 200RON-t. A nemek szerint a válaszadók százalékos aránya nagyjából megegyezik a középár választása esetén, de a míg a lányok 32%-a választotta a kisebb árat, addig a fiúk 36%-a a legnagyobb árat választotta. Tehát összességében a fiúk hajlandóak többet költeni egy hétvégi osztálykirándulásra, mely péntek déltől vasárnap estig tartana, és az ár tartalmazná a szállítást, szállást, étkezést, valamint a különböző programokon való részvételt.

A következőkben arra voltam kíváncsi, hogy melyik évszakban kirándulnának szívesebben. A megkérdezettek több, mint fele a nyarat választotta, harmaduk pedig a tavaszt. Az őszt és telet csak elenyésző arányban választották. (6. ábra)

6. ábra: Melyik évszakban mennél kirándulni?

A külföldet választók két harmada a nyarat választotta, az Erdélyt választók kicsit kevesebb, mint fele a tavaszt illetve a nyarat választotta. A fennmaradó 11% válasz megoszlott az őszt és tél között.

Amikor a kérdőívet összeállítottam, arra számítottam, hogy a legtöbb középiskolás nem fogja akarni, hogy a városnézést képzett idegenvezető vezesse. Úgy gondoltam, inkább

szeretnek magukra járkálni egy városban, úgy megismerni azt. Ehhez képest a kérdőívezés eredménye azt mutatja, hogy a válaszadók kicsit több, mint fele, 53%-a szeretné, hogy legyen szakképzett idegenvezető a váronézésen. A külföldre vágyók két harmada szeretne idegenvezetőt, az Erdélyt választók közül pedig szinte ugyanennyien nem. Tehát fontosnak tartják, hogy hogyha új helyre mennek, új országot szeretnének megismerni, annak látványosságait, városait, arról komolyabb ismertetést kapjanak. A további elemzésekben igazolódott, hogy a régi épületekre, múzeumokra, templomokra kíváncsi válaszadók szignifikánsan többen szeretnék, hogy idegenvezető vezesse a látogatást.

5. Kedvelt közlekesi eszközök, szálláshelyek típusa

Egy osztálykirándulás megtervezése szempontjából fontosnak tartottam megtudni, hogy milyen közlekedési eszközt használnának és milyen szálláshelyen lagnának legszívesebben. A megkérdezettek több, mint fele bérelt nagybusszal kirándulna, 16% pedig vonattal. A többi közlekedési eszközt jóval kevesebben választották.

A szálláshelyek közül is az első hármat kellett megjelölniük, akárcsak a programtípusok esetén. Itt viszont reprezentatívabb, ha összesítem az eredményt, tehát az alapján találok meg a legkedveltebbet, hogy hányszor említették összesen első, második vagy harmadik helyen. Azért döntöttem így, mert például az első helyre legtöbben a szállodát választották, de összesített adatok alapján a szálloda a negyedik helyre kerül. Tehát összesített eredmények alapján a sátor, a táborhely, valamint a hétvégi ház a legkedveltebb szálláshely típus. Milyen kár, hogy Romániában nem újítják fel a táborhelyeket, sok osztály vennék igénybe az osztálykiránduláskor.

6. Legkedveltebb desztinációk az erdélyi városok között, Romániában és külföldön

A kérdőívben három kérdés vonatkozott arra, hogy a diákok milyen külföldi és belföldi desztinációkra lennének kíváncsiak. Itt azt a módszert alkalmaztam, hogy nevezzék meg az első három olyan desztinációt, amit legszívesebben meglátogatnának. Egyik kérdésnél sem soroltam fel válaszlehetőségeket, mert kíváncsi voltam arra, hogy nekik mi jut eszükbe. Először az erdélyi városokra kérdeztem rá. Összesen 33 település került megnevezésre Erdély összes területéről. A

lakosságot nézve, a legkisebb városoktól (pl. Nyárádszereda) az legnagyobb erdélyi városokig minden megjelenik.

Az első helyre Kolozsvár és Nagyszeben került legtöbbször (a válaszadók 17-17%-a választotta). A harmadik leggyakoribb az első helyen Brassó volt 13%-kal. Második helyen a legkedveltebb Brassó volt 16%-kal, Kolozsvár volt a második 12%-kal. A többi válasz ebben az esetben nagyon nagy szórást mutatott. Harmadik helyen a legtöbb esetben (13%) Kolozsvár került, melyet Nagyszeben követ 11%-kal.

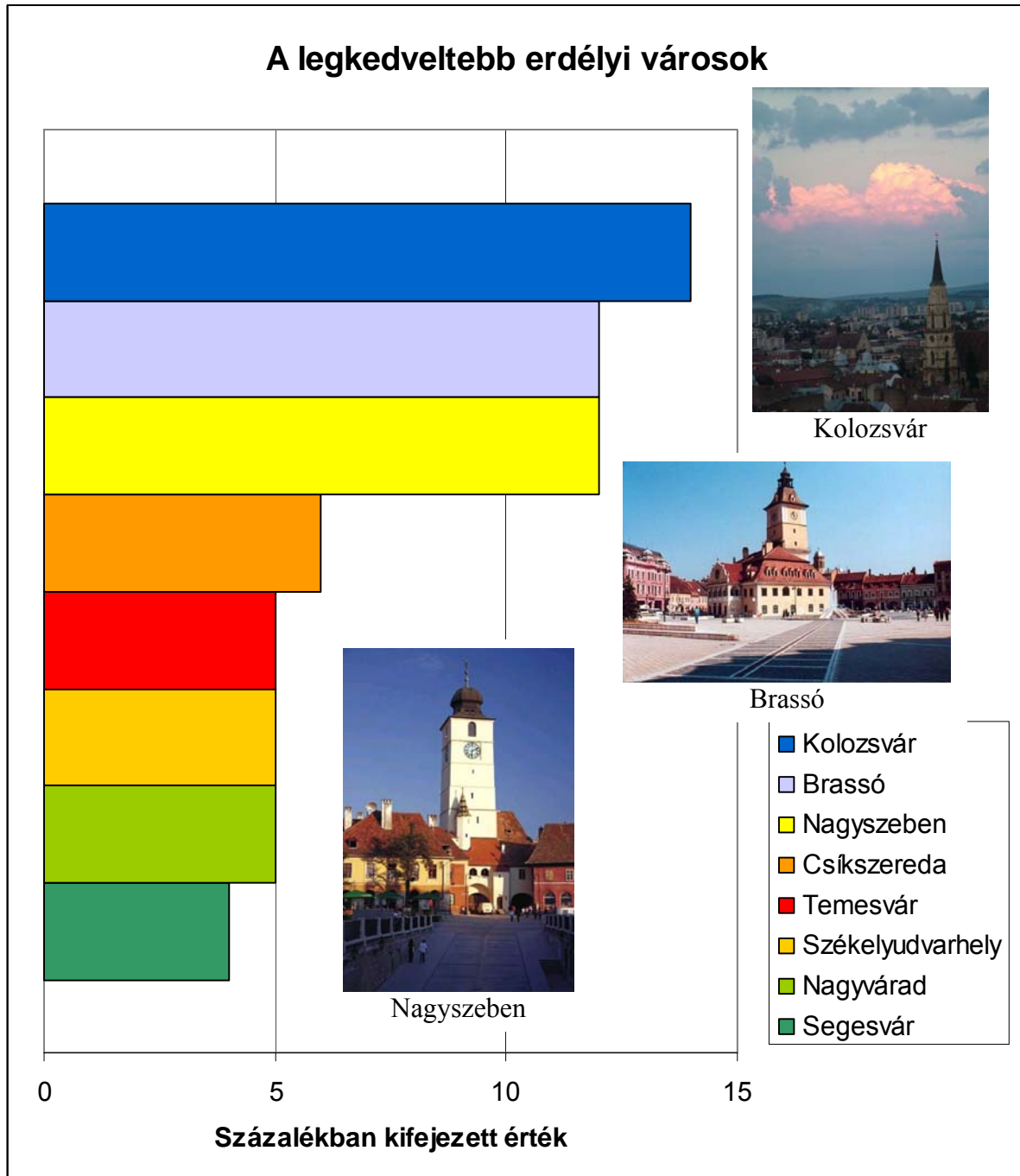
Úgy gondoltam, hogy ebben az esetben érdemes összesíteni az eredmények, s így megjelölni a legkedveltebb erdélyi városokat. (7. ábra) Az összesítés alapján Kolozsvár került az első helyre. Főleg általános iskolában a marosvásárhelyi osztályok gyakran választják Kolozsvárt az egy napos osztálykirándulás kirándulás célpontjának. Második helyen Brassó és Nagyszeben áll. Brassóban már inkább egy hétvégére szoktak Marosvásárhelyről menni, mert messzebb van. Nagyszeben közkedveltsége azzal lehet kapcsolatban, hogy 2007-ben Nagyszeben Európa Kulturális Fővárosa volt. Éppen ezért nagyon sok rendezvényt szerveztek, sokszor jelent meg híradás a médiában. Valószínűnek tartom, hogy ha 2006-ban készült volna a felmérés, akkor Nagyszeben nem kerül a második helyre. A következő néhány várost már jóval kisebb arányban választották, tehát mindenképpen ez a három város a legismertebb, legkedveltebb.

Érdekes még annyit megjegyezni, hogy a válaszadók 6%-a nem erdélyi várost jelölt meg ennél a kérdésnél. Nagyon gyakran megjelent Konstanca vagy Bukarest. Lehet, hogy ez figyelmetlenség miatt volt, de elég nagy százalékát teszi ki a válaszoknak.

A következő kérdés a legkedveltebb romániai desztinációkra kérdezett rá. Itt írhattak természeti látnivalót, várost, bármi egyebet. Összesen 64 féle válasz jelent meg: hegységek, tájegységek, városok, kastélyok, barlangok, fürdők stb. Szerettem volna csoportosítani ezeket valamilyen szempont szerint, de ebben az esetben az új kategóriák nagyon egyenetlenül osztódnának meg és sok esetben kétes lenne a besorolás. Például ha valaki Parajdot vagy Szovátá jelölte meg, akkor valószínűbb, hogy az ott található természeti látnivalóra gondolt, mint magának a településnek a megismerésére, mint például Nagyvárad esetében.

Az első helyre legtöbbször, a válaszadók egyötöde a Kárpátokat jelölte meg. Volt, aki külön kiemelte, hogy a déli vagy a keleti rész, de úgy gondoltam, hogy ezt egy kategóriának lehet tekinteni. Nagyon sok hegységet, sziklát, szorost neveztek meg meg, de ezeket már nem

összesíttem, mert például a Békási-szoros bizonyos szempont szerint bekerülhetne a kategóriába, más szempont szerint nem. Amit külön ki kell emelnem, az a Fogarasi-havasok, melyet a válaszadók 10%-a jelölte meg külön látnivalóként. A hegyek mellett a Duna Deltát szerepelt még nagy százalékos aránnyal (12%).

7. ábra: Melyik erdélyi városokra lennél kíváncsi?

A második helyen újra a Kárpátok, valamint a Fogarasi-havasok szerepel, de ezek mellett megjelent a Fekete-tenger 8,3%-kal. Harmadik helyen újra a Duna Delta, a Kárpátok, a Fekete-tenger a leggyakoribb válasz. Ezeken kívül sokan jelölték meg a Szent Anna-tavat.

Az, hogy a hegyek kerültek első helyre, érhető és várható volt azután, hogy a legkedveltebb kirándulás-típus a hegyi túra lett. Az viszont meglepő volt számomra, hogy a Duna Deltát olyan nagy arányban jelölték meg, jóval többen, mint például a Fekete-tengert.

Végül, a harmadik kérdéssel a külföldi desztinációkra kérdeztem rá. Voltak, akik konkrét városokat jelöltek meg, voltak, akik csak az országot. Összesen 85 név jelent meg. Először megkerestem ezek közül a leggyakoribb válaszokat, majd összesítettem őket ország szerint. Így a következő eredményt kaptam: első helyen Németország, Párizs és Anglia került leggyakrabban. Második és harmadik helyen Anglia, Franciaország és Olaszország jelent meg a legnagyobb arányokkal.

Összesített adatok szerint 24%-kal Görögország került az első helyre (Athén, Meteórák), Anglia (London, Skócia) és Franciaország (Párizs) a második 11-11%-kal, majd Olaszország (Róma, Velence) és Németország (Berlin) következik. Magyarország csak a hatodik helyen áll, tehát ha a diákok külföldre gondolnak, akkor az távolabbi, más országot jelent, mint Magyarország. Városok rendjén az első Párizs, majd London és Róma a legkedveltebb.

Megnéztem a romániai Statisztikai Intézet honlapján, hogy a 2005-ös adatok szerint az első három helyen Olaszország, Görögország és Spanyolország szerepel. Bár ezek az adatok az üdülés céljával valókiutazást jelölik, Spanyolország valószínűleg a sok odautazó vendégmunkás miatt szerepel ilyen elöl a listában. Ezeket az országokat Németország, Magyarország, Törökország, Ausztria és Franciaország követik. Tehát az első helyeken megjelenő országok az országos statisztikában is leggyakrabban látogatott országok közé tartoznak. Egyetlen kivétel Anglia, mely a hivatalos listában elég hátul szerepel. Az első helyen szereplő országokkal még nem veheti fel a versenyt látogatottságban, de 2004-hez képest megduplázódott az oda látogatók száma. Valószínű, hogy ez a növekedés csak folytatódni fog főleg az olcsó repülőjáratok megjelenése miatt.

7. Látnivalók, tevékenységek

A kérdőív legvégén különböző tevékenységeket, illetve látnivalókat soroltam fel. Arra kértem a diákokat, hogy a Lichert-skála szerint osztályozzák ezeket: 1-es a legkevésbé érdeklő, 5-ös nagyon érdeklő, mindenképpen megnézné az illető látnivalót, részt venne a tevékenységen. A sorrendet a látnivalók illetve tevékenységek között az alábbi táblázatok szemléltetik (a második oszlop a Lichert-skálán való pontozás szerinti átlagértéket mutatja, a harmadik a szórást). (8. ábra)

Látnivaló	Átlag	Szórás
Állat- és növénykert	3,7	1,17
Múzeumok	3,5	1,15
Régi épületek	3,4	1,21
Sportstadion	3,1	1,39
Üzletek	2,9	1,46
Templomok	2,8	1,17
Egyetem	2,8	1,2

Tevékenység	Átlag	Szórás
Buli	4,3	1,18
Tábortűz	4,2	1,1
Csónakázás	4,2	2,2
Csapatjátékok	3,8	1,18
Mozi	3,8	1,31
Városnézés	3,6	1,18
Versenyek	3,5	1,2
Színház	3,2	1,27
Vásárlás	3	1,42
Énektanulás	2,4	1,33

8. ábra: Látnivalók és tevékenységek értékelése

A legnagyobb átlaggal a látnivalók között az állat- és növénykert szerepel. Ez lehet, hogy másképp alakulna más városban történő felmérés esetén, mert Marosvásárhelyen van állatkert, melyet kisiskolában gyakran meglátogatnak az osztályok, s az már említett egy napos kolozsvári kirándulások elmradhatatlan programpontja a Botanikus Kert meglátogatása. Meglepő

számomra, hogy második helyen a múzeumok állnak, mert azt feltételeztem, hogy az osztálykirándulás alkalmával a váronézés belefér a programba, de múzeumba már nem szívesen mennek el. A sportstadion és az üzletek esetében nagy a szórás, ami várható volt, hiszen a stadiont a fiúk valószínűleg sokkal magasabb pontszámmal pontozták. A tevékenységek rendjén a legkedveltebb programpont a buli lenne, ezt követi a tábortűz, valamint a csónakázás.

Egyéb látnivalóként többen írtak vidámparkot, uszodát, skate-parkot, várakat, kastélyokat, szótakozóhelyeket, parkokat stb. Tevékenységeknél a túrázást, sportmérkőzéseken való részvételt, éjszakai városnézést stb. említettek.

Érdekes, hogy a lányok által adott pontszámok sokkal nagyobbak a régi épületek, templomok, állat- és növénykert, csapatjátékok, énektanulás, tábortűz és a színház esetén. Az egyetlen látnivaló, ahol a fiúk által odaítélt átlag nagyobb, az a sportstadion. Ez azért érdekes, mert a programtípus választáskor a fiúk sokkal nagyobb arányban választották például a csapatépítő hétvégét, mint a lányok, itt meg a lányok értékeli nagyobb értékkel a csapatépítést.

Szignifikáns kapcsolat van a pontozás és a megkérdezettek osztálya között is. A kilencedikeseket jobban érdeklik a régi épületek, az énektanulás, és amint várható, jóval nagyobb értéket kapott a csapatjáték és a versenyek is. Ez már megmutatkozott a programválasztás esetében is. A tizedikesek inkább az üzletekben járkálnának, vásárlással töltenék idejüket az osztálykiránduláson.

Az SPSS-ben végzett tesztek alapján elmondható, hogy a régi épületeket, a templomokat és múzeumokat a humán osztályosok preferálják, a reál osztályosok a sportstadiont (ez azzal magyarázható, hogy ezekben az osztályokban jóval több fiú tanul), a kétnyelvű osztályok a tábortűzet és az énektanulást kedvelik, valamint az állat- és növénykertet részesítenék előnyben a látnivalók közül.

A településtípus csak annyiban befolyásolta a választást, hogy a városban lakók szívesebben vennének részt váronézésen és jobban érdekelnék őket a régi épületek. Sajnos, ez nem igazolja azt az állítást, hogy szignifikáns különbség lesz a különböző településekről érkező tanulók válaszai között.

A külföldre vágyók előnyben részesítik a kevésbé kulturális jellegű tevékenységeket: a vásárlást, bulit, mozizást, sportstadion meglátogatását. Tehát ha a külföldre utazók városnézés és egyéb szabadidős tevékenységek között választhatnak, akkor inkább az utóbbit fogják preferálni. Az Erdélyt választók inkább régi épületeket néznének meg.

8. A legmegfelelőbb program

Mivel a kérdőív segítségével szeretném megállapítani, hogy egy adott osztálynak milyen lenne a legmegfelelőbb kirándulás, meg kell találnom azokat a látnivalókat illetve tevékenységeket, melyek „egy csoportba tartoznak”. Például aki templomokat szeretne nézni, az milyen egyéb tevékenységeken venne részt. Éppen ezért az adataimra faktorelemzést végeztem. Ennek segítségével sikerült 3 típusú „programcsomagot” összeállítani:

1. Az első egy lazább, több szabadidőt igénylő program, mely lehetőséget ad különböző üzletek felkeresésére, vásárlásra, bulira és mozizásra. Ezt fogom a **szabadidős típusnak** nevezni.
2. A második ennek ellentéte, mely a kulturális megismerésre hangsúlyt fektető városlátogató kirándulás. Ennek esetén a fő látnivalók a régi épületek, múzeumok, templomok, egyetem, színház, tehát a városnézés az alapja. Ez lesz a **kulturális típus**.
3. A harmadik típus nem feltétlenül egy másik városba kirándulna, hanem inkább a szabadban, természetben. Ez az a program, ahol sokat játszanának, versenyeken vennének részt, tehát a hangsúly a **csapatépítésen** lenne.

Megvizsgáltam, hogy melyik osztálynak milyen típusú kirándulás felelne meg a legjobban. (9. ábra) Az eredmény itt is az lett, hogy a kilencedikesek a csapatépítést érzik a legfontosabbnak. A szabadidős kirándulást inkább a tizedikesek kedvelik.

Osztály \ Szak	Humán profil	Reál profil	Reál-bilingv. profil
IX.	csapatépítés (esetleg kulturális, kisebb mértékben szabadidős)	csapatépítés	csapatépítés (esetleg kulturális)
X	csapatépítés (esetleg kulturális)	szabadidős	szabadidős

9. ábra: Ki mit szeretne?

Úgy gondolom, hogy a kérdőívezés eredményes volt. Olyan eredményekhez jutottam, amelyek segítenek abban, hogy olyan programokat állítsak össze, melyek a megfelelnek a diákok igényeinek.

IV. Az osztályfőnökök kérdőívei

Összesen 8 osztályfőnök töltötte ki a kérdőívet. Tudom, hogy ez egy nagyon kis minta, ezért a kérdőívek elemzése során a számomra fontos, segítséget nyújtó, főleg a nyílt kérdésekre adott válaszokra fogom fektetni a hangsúlyt.

Az egyik osztályfőnök nagyon szépen összefoglalta a kirándulás szerepét: „IX. Osztály első kirándulásán könnyebb megismerni a tanulókat, megállapítható az a váz, szerkezet, amelynek alapján az osztály irányítható, a felelőségek kioszthatók és az osztályközösség „csírái” kifejlődnek. Azután szükség van arra, hogy a tanulók más környezetben is legyenek együtt, ne csak az iskolában. Fontos barátokat is szerezni az osztályban”. Egy másik válaszban ezt olvastam: „IX-ben ismerkedés, X, XI, XII-ben szórakozás, csapatépítés céljából” érdemes kirándulást szervezni.

A leggyakoribb célpontként Kolozsvárt, Parajdot, a Bucsin-tetőt, Szovátát említették. A marosvásárhelyi Outward Bound szervezet³ Szovátán alakította ki központját, ahol csapatépítő hétvégeket szerveznek, nyári és téli táborokat, különböző egyéb programokat. Lassan hagyománnyá válik, hogy a bolyais osztályok oda mennek osztálykirándulásra. Ez segítség az osztályfőnököknek, új kirándulási lehetőség, mert „szakképzett szervezetek, személyek vezetik a kirándulást”. Egyik osztályfőnök viszont megjegyezte, hogy „semmiképpen nem állnék rá a pusztán közösségfejlesztő, a közösségi gyakorlatokat mindenenk elé helyező kirándulásokra. Tapasztalatom szerint a diákok sem igénylik ugyanannak a kirándulástípusnak (pl. Outward Bound) többszöri, esetleg kissé átalakított formában való megismétlését.”

A következő kérdés nagyon fontos volt számomra, mert csak az osztályfőnököktől várhattam azon hipotézisem igazolását, miszerint a diákok igényei változtak az elmúlt néhány év folyamán. A válaszadók közül öten észleltek változást, melyet abban látnak, hogy a diákok „jobban igénylik az olyan kirándulásokat, amelyeken szervezett játékok, irányított programok vannak, de lehetőleg természetben”, „kevésbé érdeklik a kulturális vonatkozású láttnivalók, s az

---

³ http://www.outwardbound.ro/?&language_id=9

e célból rendezett kirándulások, pláne az Erdélyben rendezettek. Jobban érdeklik a közösségi programokat kínáló, közös, szokatlan élményeket biztosító kirándulások”. „Igény van szervezett programokra (pl. közösségi játékok, csapatépítő feladatok) és külföldi kirándulásokra.” „Dominál a szórakozásvágy és határozottan többnapos kirándulást szeretnének.”

Mivel a minta elemszáma nagyon kicsi, nem tekinthetem egyértelműen igazoltnak hipotézisemet, de azok az osztályfőnökök, akik igennel válaszoltak, s meg is indokolták válaszukat, igazolják feltevésemet. A diákok természetbe vágnak, újra, szervezett programokra, játékokra vágnak – ezt igazolta a körükben végzett felmérés is.

A következőben arra kérdeztem rá, hogy erdélyi vagy külföldi kirándulásra van nagyobb igény az osztályukban. Két osztályfőnök kivételével mind az erdélyi kirándulást jelölték meg. Lehet, hogy a tanárok még nem érzékelik, hogy a diákok körében mennyivel nagyobb igény van külföldi kirándulásra.

Programtípusok rendjén a legtöbb tanár a hegyi túrát, a városi hétvégét és a csapatépítő hétvégét jelölték meg. Ez megfelel a diákok válaszainak.

Akárcsak a diákokat, a tanárokat is megkértem, hogy értékeljék a látnivalókat és a tevékenységeket a Lichert-skálán. Ez alapján alakul ki egy sorrend, ami szignifikánsan eltér a diákok által kialakított sorrendtől. Lehet, hogy nagyobb minta esetén ez változna, de mindenképpen elgondolkoztató arra nézve, hogy az osztályfőnökök mit tartanak fontosabbnak, s hogyan tudják megtalálni a kirándulás megszervezésekor a középutat úgy, hogy a diákok igényei is kielégítésre kerüljenek, s a tanárok is megtartsák az általuk fontosnak tartott programrészeket. A tanárok a városnézést tartják a legfontosabb, de csak ketten jelölték meg, hogy idegenvezetőt fogadnak az osztály körbevezetésére.

Diákok	Tanárok
Állat- és növénykert	Templomok
Múzeumok	Múzeumok
Régi épületek	Régi épületek
Sportstadion	Állat- és növénykert
Üzletek	Egyetem
Templomok	Üzletek
Egyetem	Sportstadion

Diákok	Tanárok
Buli	Városnézés
Tábortűz	Színház
Csónakázás	Énektanulás
Csapatjátékok	Buli
Mozi	Tábortűz
Városnézés	Csapatjátékok
Versenyek	Versenyek
Színház	Vásárlás
Vásárlás	Csónakázás
Énektanulás	Mozi

10. ábra: Diákok és tanárok választása

Amiben minden osztályfőnök egyet értett, az az, hogy szükségük lenne segítségre: szálláshelyek listájára, pályázati lehetőségekre és előre kidolgozott programokra. Mindenikük hasznosnak tartana egy kipróbált, szakember által vezetett csapatépítő, honismereti, interaktív hétvégi kirándulást és el is vinné rá osztályát.

Az osztályfőnökök kérdőíveit nem állt szándékomban részletesebben elemezni a minta kis elemszáma miatt. Amiért mégsem tartottam hiábavalónak ezt a néhány kitöltött kérdőívet az volt, hogy mindenik tartalmazott egy apró információt, ami hozzásegít munkám jobbá tételéhez, sikerességéhez.

V. Programajánlatok

A kérdőívezés eredményei alapján úgy döntöttem, hogy két program tervet fogok összeállítani. Mivel nagyon kedvelt volt a hegyi túra és a különböző tájegységek meglátogatása, ezek ötvözeteként terveztem egy torockói hétvégét, ahol a túrák mellett a résztvevők megismerkedhetnek Kalotaszeg népi jellegzetességeivel. A második program pedig egy kolozsvári interaktív hétvége.

1. A kétszer felkelő nap nyomában – hétvégi kirándulás Torockóra

„Alig van bérczes kis honunkban helység, mely természetrajzi, történelmi, de főleg népéleti tekintetben annyi érdekeltséget tudna költeni, mint Torockó; alig van hely, mely az észleletre hálásabb tért nyújtana, mint a havasoknak ezen rejtett városkája.” (Orbán Balázs)

„Festői fekvése, sziklakörnyezete, épületremekei és szép viselete az egyik legérdekesebb erdélyi községgé teszik, s ha múltja ismeretével járunk utcáin, úgy érezzük magunkat ott, mintha több százados kincsesládába tekintenénk, melyből egy eltűnt világ gazdag szépségei ragyognak felénk.” (Kelemen Lajos)

Torockó (11. ábra) Kalotaszeg egyik leghíresebb népművészeti központja, mely egykor bányaváros volt. Már a rómaiak idejében vasat, aranyat és ezüstöt bányásztak itt, s ez meglehetősen gazdaggá tette a várost. A 1241-es tatárjárás után ide is, mint Erdély több területére, német lakosságot telepítettek, akik érctermeléssel foglalkoztak. Torockó hosszú ideig az erdélyi vasművesség központja volt. Az 1870-ben tűzvész sújtotta a falut, mely után újjáépült, jellegzetes „fehér házaival” ma egy valóságos élő skanzen. A kialakuló néphagyományok századokon át megőrződtek a település viszonylagos elzártsága miatt.⁴

Torockó Marosvásárhelytől 104 km-re található. Könnyen megközelíthető, s változatos programlehetőségeket nyújt.

11. ábra: Torockó

⁴ Forrás: http://www.szekelyszallas.hu/content/view/256/41/lang_hu/ - Torockó, az Europa Nostra Díjas Falu
<http://www.nepmuvesz.hu/vhaz/kezimunka/torockoi.htm> - Torockói hímzés

A terv:

Nap	Óra	Program, tevékenység
péntek	15.00	indulás Marosvásárhelyről
	17.00	érkezés Torockóra
	17.00-18.00	elszállásolás, vacsora
	18.00-21.00	ismerkedő-, csapatjátékok
szombat	8.00	ébredés
	8.00-9.00	reggeli
	9.00-10.00	Néprajzi Múzeum meglátogatása
	10.00-16.00	kirándulás a Székelykőhöz (11. ábra)
	16.00-17.00	estebéd
	17.00-18.30	Ida néni magánmúzeumának meglátogatása
	18.30-20.30	játékest
	20.30	tábortűz, szalonnasütés, a nap megbeszélése, kiértékelése
vasárnap	8.00	ébredés
	8.00-9.00	reggeli
	9.00	indulás a torockószentgyörgyi várhoz (12. ábra)
	12.00	ebéd
	15.00	tordai sóbánya
	18.00	érkezés Marosvásárhelyre

Az első esti játékok ismerkedő játékok. Ez nem csak egymás nevének megtanulását jelenti – hiszen, az osztályon belül már ismerik egymást -, hanem arra helyezik a hangsúlyt, hogy a résztvevők új információkat tudjanak meg egymásról. Második este kommunikációs játékok kerülnek sorra, melyek építik a csapatszellemet, segítenek egymás megértésében. Mindezen játékok leírása a fejezet végén szerepel.

Ez a program a kérdőívészés eredménye alapján megfelelő lenne IX. osztályosoknak, illetve humán profilú X. osztálynak.

12. ábra: A torockószentgyörgyi vár

2. *Kincskeresés Kolozsváron – interaktív hétvége*

Ez volt az a program, amely először megszületett bennem. Úgy éreztem, hogy Kolozsvár (13. ábra) megismerése sokkal érdekesebbé, izgalmasabbá tehető annál, mint ahogy az osztálykirándulások alkalmával ez megtörténik. Éppen ezért találtam ki egy olyan programot, ahol a résztvevők passzív hallgatóság helyett aktív felfedezőkké válnak. Először ismertetem a rövid tervezetet, mint az előbbi kirándulásnál, majd sor kerül a program részletes leírására.

Rövid terv:

Nap	Óra	Program, tevékenység
péntek	15.00	indulás Marosvásárhelyről
	17.00	érkezés Kolozsvárra
	17.00-18.00	elszállásolás, vacsora
	18.00-21.00	ismerkedő-, csapatjátékok
szombat	8.00	ébredés
	8.00-9.00	reggeli
	9.00-12.00	interaktív városnézés
	12.00-14.00	szabadidő
	14.00-15.00	ebéd
	15.00-17.00	Botanikus Kert meglátogatása
	17.00-19.00	csónakázás
	19.00-20.00	vacsora
	20.00-21.30	játékest
	21.30	esti séta, a város esti képe a Fellegvárról
vasárnap	8.00	ébredés
	8.00-9.00	reggeli
	9.00-13.00	Romulus Vuia Falumúzeum, játékok a szabadban (számháború)
	13.00-14.00	ebéd
	14.00-17.00	szabadidő vagy a tordai sóbánya meglátogatása
	17.00	hazautazás
	19.00	érkezés Marosvásárhelyre

13. ábra: Kolozsvár

Mindkét említett program péntek déltől vasárnap estig 200 RON-ba kerülne, ha tartalmazza az étkezést is. Étkezés nélkül 150 RON/fő. Ezek az árak akkor érvényesek, ha legalább 20 fő vesz részt két kísérővel.

3. Részletes programleírás

Első esti játékok:

1. *Mesélő lábbelik*: mindenki el kell mesélje, hogy hol „találkozott” a cipőjével, hol jártak már együtt, milyen élményekben volt részük. Mit mesélnének a cipők, ha beszélni tudnának?
2. *Keress valakit!*: mindenki kap egy lapot egy táblázattal, melyet ki kell tölteni nevekkal. Például kell olyan osztálytársat keresni, aki járt Horvátországban, akinek három testvére van, akinek két kutyája van stb. Minden név csak egyszer szerepelhet. Az a nyertes, aki először tölt ki helyesen minden mezőt egy-egy névvel.
3. *Formák*: két vagy három csapatra osztjuk a résztvevőket. Minden csapat kap egy fonalat, melyet mindenki meg kell fogjon. Ekkor mindenki behúnyja a szemét. A játékvezető elmondja, hogy milyen formát kell létrehozni, majd behúnyt szemmel maradva, anélkül, hogy elengednék a kötelet, meg kell próbálnak olyan formába beállni, majd leteszik a kötelet a földre. Ezután nyithatják ki a szemüket. Például egy O vagy L betűt képezzenek, egy háromszöget stb.
4. *Utolsóból elsőt*: két csoportra osztjuk a résztvevőket. Mindkét csapat egy-egy fal elé áll. A lábuk elé leteszünk a földre egy kötelet. Anélkül, hogy erre bárki is rálépne, az utolsó a sorban el kell jusson a sor másik végére. Ha rálép a kötélre, újra kell induljon. Az a csapat nyer, ahol először kerül vissza mindenki eredeti helyére a sorban.
5. *Ki bírja tovább mosoly nélkül?*: körbe állnak a résztvevők. Kijelöljük az első személyt, aki azt kell mondja a mellette levőnek, hogy „Szeretlek, de nem mosolyoghatok.”. A következő tovább mondja a mellette levőnek, s így tovább. Ha valaki elmosolyogja magát, az kiesett a játékból. Második körben lehet nehezíteni. Például „Szép a szemed, de nem mosolyoghatok.”. A végére lehet egyre viccesebb mondatokat kitalálni, az a nyertes, aki legtovább bírja mosolygás nélkül.⁵

Második esti játékok:

1. *Mennyi meg mennyi az hat?*: Két sora állítunk székeket egymással szemben, két csoportra osztjuk a résztvevőket. A játék folyamán senki sem beszélhet. A

---

⁵ Ezeket a játékokat különböző táborokban, programokon tanultam.

játékvezető felteszi a kérdést: *Mennyi meg mennyi az hat?* Az első csapat tagjai közül spontán feláll néhány ember (pl. 2), majd a másik csapatból annyi kell feálljon, hogy ezt hatra egészítse ki (ebben az esetben 4 ember kellene felálljon). De a csapattagok sem ebszélhetnek egymás között, csak nagyon kell figyeljenek. Ha jól egészítik ki, akkor a kiegészítő csapat kap pontot. Ha nem, akkor a „hívó” csapat. A következő körben a másik csapat a „hívó”. Az a csapat nyer, amelyik hamarabb eléri a 10 pontot.

2. *Ismerjük-e egymást?:* felírjuk a résztvevők neveit cédulákra, majd mindenki húz egyet. Ha a saját nevét húzta, újra húz. Mindenki megjegyzi ezt a nevet, majd kiosztunk egy-egy darab üres papírt. Erre a kihúzott név tulajdonosáról írnak egy külső és négy belős tulajdonságot. Ezeket a papírokat a kör közepére tesszük, majd ha mindenki elkészült, akkor a csoport tagjai a papírokhoz lépnek, elolvassák az összes leírást, majd kiválasztják azt, amelyről azt gondolják, hogy a sajátjuk, őket írja le. A választás megosztása után dönteni kell a csoportnak, hogy valóban az adott személyt írják-e le a jellemzők. Ha nem, akkor a papírt vissza kell helyezni középre, és miután mindenki sorra került, a nem magukra ismerők újra választanak, míg mindenki meg nem találja a saját maga leírását.
3. *Ki a párod?:* mindenki kap egy kártyát, melyet anélkül, hogy megnézne, a homlokára kell helyezzen úgy, hogy a többiek lássák. Anélkül, hogy bárki is megszólalna, meg kell találják egymást azok, akik ugyanolyan kártyát tartanak a homlokukon.
4. *Földrengés:* Körben ülnek a játékosok, egy székkal kevesebb van. Akinek nincs széke, a kör közepén áll, s elkezd egy mesét mondani. Amikor azt mondja a mesében, hogy földrengés, akkor mindenki helyet kell cseréljen, de nem lehet szomeszédos székre ülni. Akinek nem marad helye, az folytatja a mesélést. Ha valaki nagyon nem akar mesélni, vagy gyorsítani szeretné a játékot, mondhat csak egyszerűen annyit, hogy földrengés.
5. *Ez már kész szobrászat:* A játék résztvevőit 3 fős csapatokra osztjuk. A tagok egymás közt kijelölik, hogy a játék folyamán ki lesz az agyag, a szobrász és a szobor. Az „agyag” laza testtartást vesz fel, hogy minden testrésze könnyen mozgatható legyen. A szobrásznak bekötjük a szemét. A szobor játékos egy szabadon választott testhelyzetet vesz fel. Ezt követően a szobrász végigtapogatja a szobrot, majd

megpróbálja az agyag szereplőt a szobor mintájára megformázni. Miután a szobrász úgy érzi, hogy elkészült, kinyithatja a szemét, s összehasonlíthatják, hogy mennyire hasonlít az „elkészült mű” az eredetihez. Ezután a szerepeket megcseréljük. [Gesztes O. – Viktor Cs. (szerk.) (2003)]

Interaktív városnézés

A résztvevőket 3-4 csoportra osztjuk. Minden csapat a kiinduló pontnál megkapja a feladatokat, egy térképet (vagy GPS-t) és a szabályokat. A csapatok 3 ellenőrző pont érintésével a térkép alapján be kell járják a várost, s a feladatokat kell teljesíteniük.

Szabályok:

1. Minden csapat kell hagyjon egy telefonos elérhetőséget a játékvezetőnél.
2. Minden csapatban kell legyen legalább egy digitális fényképezőgép.
3. A megadott látványosságoknál a csoport egy olyan fényképet kell készítsen, amin minden csapattag, valamint a megnevezett látványosság jól kivehetően látszik.
4. Bónusz pontokat lehet szerezni azzal, ha a fényképen a csapat tagjaival együtt mások is vannak. (meg lehet győzni járókelőket, turistákat, hogy álljanak be a fényképre)
5. A csoportok nem láthatják egymást. Ha észerevesztek egy másik csoportot a városban, s fényképet készíttek róluk, bónusz pont jár. Ez nem érvényes az ellenőrző pontoknál.
6. A csapatok minden tagja együtt kell legyen a városnézés alatt.
7. Bónusz pont jár a mellékelt táblázatban szereplő témákról készített képekért.
8. Találkozás 12.00 órakor a Mátyás szobornál. A késésért pontlevonás jár.
9. Bármilyen probléma merül fel, hívjátok a játékvezetőt a 0741041905-ös telefonszámon.

Képek bónusz pontért:

- Minden címhez egy képet lehet készíteni
- Ha egy ékpen több téma megjelenik, azért bónusz pont jár

Kutya	A csapat egy telefonfülkében	Disznó	Mentő
Rendőr	Harang	Címer	Rózsaszín
Macska	5 darab egyforma dolog	Csiga	Tánc
Fagyi	Kanál és kés	Bankautomata	Görögdinnye
Fejjel lefelé	Foci	Galamb	Mosolygó eladó
Bárpult	Szopóka	Absztrakt	Sör
Gumicsizma	Bank	Lépcsők	Lift
Mozgólépcső	Napsütés	Híresség	Piroska
Torony	3. emelet	Bástya	Ikrek
Sárkány	Titok	EU zászló	Gömb

Feladatok:

Készítsetek fényképet a következő látványosságoknál:

- Karolina oszlop
- Mátyás király szülőháza
- Szent Mihály templom
- Piarista templom
- A Babes-Bolyai Tudományegyetem főépülete
- Református Kollégium
- Szabók bástyája
- Avram Iancu szobra
- Brassai Sámuel Elméleti Líceum
- SORA üzletközpont

Válaszoljatok az alábbi kérdésekre!

1. Hány házból alakították Mátyás szülőházát?
2. Milyen stílusban épült a Szent Mihály templom tornya?
3. Mit ábrázol a Szent Mihály templomban a szentély jobb oldalán található oltárkép?
4. Milyen címerek találhatóak a Szent Mihály templom főbejárata fölött?
5. Kiket ábrázolnak a Mátyás király melletti alakok a főtéri szobron?
6. Hogy hívták a mai Napoca (Jókai) és Universitatii utca sarkán található szállodát a XX. század elején?
7. Milyen csodatevő szentkép található a Piarista templomban?
8. Milyen múzeumok működnek a Babes-Bolyai Tudományegyetem főépületében?
9. A Farkas utca hány szám alatt épült fel az első kőszínház?
10. Milyen rendnek építtette Mátyás király a Farkas utcai református templomot?
11. Hányban készült a Kolozsvári testvérek szobra, melynek másolata a Farkas utcában látható?
12. Milyen stílusú ajtó és ablakkeretek vannak az Eroilor (Deák Ferenc) 1. szám alatt található ház udvarában?
13. Melyik az a két intézmény, amelyik a Brassai Líceum épületében működik?
14. Mikor épült az ortodox katedrális?
15. Milyen felekezetű lelkészeket képeznek a Református Teológián?
16. Milyen valutaváltó működik a Central Aruház földszintjén?
17. Ki építtette a Bánffy-palotát?
18. Milyen stílusban épült a Bánffy-palota?
19. Hol volt Kolozsvár első gyógyszertára?
20. Mi a neve a négy kocsmának, melyek a V. Goldis utcán találhatóak?
21. Hol nyitotta meg Heltai Gáspár nyomdáját 1550-ben?
22. Hol állt eredetileg a Karolina oszlop?
23. Évente hány országos vásárt tarthattak Kolozsváron?

24. Miért nincs tornya a Farkas utcai református templomnak?
25. Jelenleg hány karral működik a Babes-Bolyai Tudományegyetem?

A csapatok egyenként indulnak különböző ellenőrző pontokhoz. Ezek a Karolina téren, a Brassai Líceumnál és a Farkas utcai református templomnál lesznek. Minden ponton pecsétet kapnak a csapatok és egy kis frissítőt vagy édességet. A városnézés végén összegyűjtjük a képeket, s estére elkészül a pontozás. Minden bónusz képért egy pont jár, a látványosságoknál készült fényképekért 10-10 pont, a kérdésekre adott helyes válaszok 5-5 pontot érnek.

VI. Jövőbeli tervek, további célok

Ez lett tehát idei munkám eredménye. Reményeim szerint sikerülni fog néhány marosvásárhelyi osztályak kipróbálni a leírt programokat. Igény mindenképpen van rájuk.

Jövő évben ki szeretném terjeszteni a kérdőívezést, amint ezt már a dolgozat elején is megfogalmaztam. Szeretnék még több programtervezetet összeállítani, s ezzel segítséget nyújtani az osztályfőnököknek, akik közül többen megfogalmazták, hogy szükségük lenne ötletekre, programokra. Jó lenne akár egy honlapot létrehozni a kínálattal, szálláslehetőségekkel, a különböző desztinációk leírásával stb. Ilyen már létezik Magyarországon (Kirándulástervező - <http://www.kirandulastervezo.hu/Main.php?do=indexAction>).

Magyarországon rengeteg lehetőség van mostmár kidolgozott programokon való részvételre. Az www.osztalykirandulas.lap.hu internetes oldalon már egész linkgyűjtemény található kidolgozott osztálykirándulásokkal, programokkal, ötletekkel, szálláslehetőségekkel. Van olyan utazási ügynökség, amely kimondottan osztálykirándulásokra szakosodott. (Pannon-Servus Turisztikai Iroda: www.osztalykirandulas.hu) Jó lenne ilyen irodákkal felvenni a kapcsolatot, s itthon is bővíteni az ilyen irányú kínálatot. Sikerült néhány itthoni kezdeményezést is találni, például a kolozsvári Lyceum Alapítvány⁶, mely 6 napos tematikus táborokat kínál Torockón vagy a Székelyföldi Pásztortűz Panzió és Gyermektábor⁷, ahol „elsősorban iskolai csoportokat várnak tanulmányi kirándulás, erdei iskola, tematikus vagy nyári táborozás céljából”.

---

⁶ <http://www.szallas.net/bentlakas/>

⁷ <http://www.erdelyitabor.hu/>

Úgy gondolom, hogy ez egy olyan turisztikai szegmens, amely kis befektetéssel igazán jól jövedelmezővé válhat. Saját kezdeményezések, gyakorlati megvalósítások hamar kibontakozhatnak, gyümölcsözhetővé válhatnak. Ezért választottam ezt a témát, mert saját magam megvalósíthatom gyakorlatban is elképzeléseimet mások és saját magam épülésére.

„Többet megtanulsz egy útról, ha végigjárod, mint a világ összes térképéből”.

(ismeretlen szerző)

VII. Felhasznált irodalom

1. Albert-Lőrincz E. (2004): *A csoportokkal való munka módszertani kérdései*, Scientia Kiadó, Kolozsvár.
2. Babbie, E. (2003): *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata*, Balassi Kiadó, Budapest.
3. Batiz R. (szerk.) (2007): *Erdély száz csodája I-II.*, Totem Kiadó, Budapest.
4. Bodor T. (2006): *Táborszervezés, táborvezetés ifjúságsegítőknél és érdeklődőknek*, LOGO Ifjúsági Szolgálat, Szombathely.
5. Gaal Gy. (2007): *Képes Kolozsvár*, Polis Kiadó, Kolozsvár.
6. Gesztes O. – Viktor Cs. (szerk.) (2003): *Nagyító. Középiskolások iskolán kívüli nevelése. Játékgyűjtemény*, Nagyító Alapítvány, Szeged.
7. Dr. Koncz I. (2005): *Gubancbogozó, a kamaszkor rejtelméi*, LOGO Ifjúsági Szolgálat, Szombathely.
8. Dr. Kovács J. – Dr. Simon K. (szerk.) (2004): *Tanácsok ifjúkori személyiségépítéshez*, LOGO Ifjúsági Szolgálat, Szombathely.
9. Dr. Kürönya P. (2003): *Osztályfőnöki kézikönyv. 5-8. osztály*, Apáczai Kiadó, Celldömölk.
10. Dr. Kürönya P. (2003): *Osztályfőnöki kézikönyv. 9-12. osztály*, Apáczai Kiadó, Celldömölk.
11. Lynn, D (2005): *Téma. Ötven kreatív, csoportos feladatlap középiskolás fiataloknak*, Új Remény Alapítvány, Debrecen.
12. Székely M. – Barna I. (2005): *Túlélőkészlet az SPSS-hez*, Typotex Kiadó, Budapest.
13. Internet:
  - <http://www.nepmuvesz.hu/vhaz/kezimunka/torockoi.htm> - Torockói hímzés
  - <http://www.szekelyszallas.hu/content/view/256/41/lang.hu/> - Torockó, az Europa Nostra Díjas Falu
  - <http://www.demeter-panzio.go.ro/> - Dr. Demeter Béla Vendégház
  - <http://www.szallas.net/bentlakas/> - Lyceum Alapítvány
  - www.erdelyitabor.hu – Pásztortűz Panzió és Gyermektábor
  - http://www.outwardbound.ro/?&language_id=9 – Outward Bound
  - www.osztalykirandulas.lap.hu – Linkgyűjtemény
  - <http://www.kirandulastervezo.hu/Main.php?do=indexAction> - Kirándulástervező

VIII. Melléklet

Kérdőív középiskolások számára

1. Helység: .....

2. Iskola: .....

3. Szak: .....

.....

4. Osztály: .....

5. Nemed?

1. Fiú   2. Lány

6. Lakóhelyed: 1- város, éspedig: .....

2- falu, éspedig: .....

7. Szoktatok-e osztálykirándulást szervezni?

1. Igen   2. Nem

8. Részt szoktál-e venni az osztálykirándulásokon?

1. Igen   2. Nem

9. Szükségesnek tartod-e az osztálykirándulást?

1. Igen   2. Nem

10. Miért?

.....
.....
.....
.....
.....

11. Milyen típusú kiránduláson vennél részt szívesebben?

1. Külföldi kirándulás   2. Erdélyi kirándulás

12. Miért?

.....
.....
.....
.....
.....

13. Milyen hosszú osztálykiránduláson vennél részt legszívesebben?

1. 1-2 nap
2. 3 nap (hosszú hétvége)
3. 3 napnál hosszabb

14. Erdélyi kirándulások közül melyiket választanád? (írd be az általad választott kirándulásoknak megfelelő betűket az alábbi táblázatba, az I. helyre azt, amelyikre legszívesebben mennél)

I.	II.	III.

1. Különböző tájegységek meglátogatása (pl. Szászföld, Sóvidék, Kalotaszeg stb.)
2. Csapatépítő hétvége
3. Hegyi túra
4. Városnéző körút
5. Hosszú hétvége egy erdélyi városban (interaktív városnézés, csapatépítés, buli stb.)
6. Erdélyi körút
7. Művelődés (opera vagy színházi előadás más városban)
8. Falusi hétvége
9. Fesztiválok, rendezvényeken való részvétel (pl. torockói farsangtemetés)
10. Egyéb, éspedig: .....

15. Ki szokta kifizetni számodra az osztálykirándulást?

1. Szülők
2. Nagyszülők
3. Iskola
4. Egyéb, éspedig: .....

16. Melyik lenne az az ár, amelyet ki tudnál fizetni egy hétféle osztálykirándulásra? (péntek déltől vasárnap estig tartana, az ár tartalmazná a szállítást, szállást és étkezést, valamint a különböző programokon való részvételt)

1. 120 RON
2. 150 RON
3. 200 RON

17. Melyik évszakban mennél legszívesebben osztálykirándulásra?

1. Tavasz 2. Nyár 3. Ősz 4. Tél

18. Szeretnéd-e, hogy a városnézést szakképzett idegenvezető vezesse?

1. Igen 2. Nem

19. Melyik erdélyi városokra és környékükre lennél kíváncsi?

I.	II.	III.

20. Sorold fel a három, számodra legvonzóbb látnivalót Romániából!

I.	II.	III.

21. Külföldi osztálykirándulás esetén hova látogatnál el?

I.	II.	III.

22. Jelöld meg azt a közlekedési eszközt, amellyel a legszívesebben utaznál osztálykirándulásra!

1. Menetrend szerinti busszal
2. Bérelt nagybusszal
3. Bérelt kisbusszal
4. Vonattal
5. Személygépkocsival
6. Biciklivel
7. Egyéb, éspedig: .....

23. Hol aludnál a legszívesebben? (írd be az általad választott szállásoknak megfelelő betűt az alábbi táblázatba, az I. helyre azt, amelyiket leginkább szeretnéd)

I.	II.	III.

1. Egyházi vendégházban
2. Bentlakásban
3. Táborhelyen
4. Sátorban
5. Menedékházban
6. Magánházakban
7. Hétvégi házban
8. Panzióban
9. Szállodában
10. Egyéb, éspedig: .....

24. Mire lennél kíváncsi egy ismeretlen városban?

1-legkevésbé érdekelne, 5-mindenképpen meg szeretném nézni

Látnivaló	1	2	3	4	5
Régi épületek (lakóházak, középületek)					
Templomok					
Múzeumok					
Állat- és növénykert					
Egyetem					
Sportstadion					
Üzletek					
Egyéb, éspedig:					

25. Milyen tevékenységeket választanál egy kirándulás során? Értékelj az alábbi táblázat szerint! 1-legkevésbé érdekelne, 5-nagyon tetszene

Tevékenység	1	2	3	4	5
Csapatjátékok					
Versenyek					
Énektanulás					
Tábortűz					
Csónakázás					
Vásárlás					
Városnézés					
Színház					
Buli					
Mozi					
Találkozás híres emberekkel Kivel?					
Egyéb, éspedig:					

Kérdőív középiskolai osztályfőnökök számára

1. Helység: .....

2. Iskola: .....

3. Irányított osztály profilja: .....

4. Osztály: .....

5. Ön hány éve osztályfőnök? .....

6. Szokott-e osztálykirándulást szervezni?

1. Igen   2. Nem

7. Miért? .....

.....

.....

.....

.....

.....

8. Mekkora az osztály létszáma? .....

9. A diákok hány százaléka szokott részt venni az osztálykiránduláson? ..... %

10. Hova vitte előző osztályait ugyanekkora korukban?

.....

.....

.....

.....

.....

11. Milyen típusú kirándulásra vitte előző osztályait ugyanekkora korukban?

.....

.....

.....

.....

.....

12. Változott-e a diákok igénye az elmúlt évek folyamán?

1. Igen   2. Nem

13. Miben látja a legnagyobb változásokat? .....

.....

.....

.....

.....

.....

14. Milyen új lehetőségeket lát az osztálykirándulásra napjainkban? .....

.....

.....

.....

.....

.....

15. Az Ön jelenlegi osztálya esetében milyen típusú kirándulásra van nagyobb igény?

1. Külföldi kirándulás   2. Erdélyi kirándulás

16. Belföldi kirándulás esetén milyen típusúra lenne a legnagyobb igény? (írja be a választott kirándulásoknak megfelelő betűt az alábbi táblázatba, az I. helyre azt, amelyik a legkedveltebb lenne)

I.	II.	III.

1. Különböző tájegységek meglátogatása (pl. Szászföld, Sóvidék, Kalotaszeg stb.)
2. Csapatépítő hétvége
3. Hegyi túra
4. Városnéző körút
5. Erdélyi körút
6. Interaktív hétvége (csapatépítés, interaktív városnézés)
7. Művelődés (opera vagy színházi előadás más városban)
8. Falusi hétvége
9. Egyéb, éspedig: .....

17. Jelölje meg a leggyakrabban használt közlekedési eszközt az osztálykirándulások alkalmával!

1. Menetrend szerinti busz
2. Bérelt nagybusz
3. Bérelt kisbusz
4. Vonat
5. Személygépkocsi
6. Kerékpár
7. Egyéb, éspedig: .....

18. Leggyakrabban hol szállnak meg, ha több napra mennek? (írja be a választott szálláslehetőségeknek megfelelő betűt az alábbi táblázatba, az I. helyre azt, amelyik a legkedveltebb lenne)

I.	II.	III.

1. Bentlakásban
2. Egyházi vendégházban
3. Magánházakban
4. Menedékházban
5. Hétfégi házban
6. Panzióban
7. Szállodában
8. Táborhelyen
9. Sátorban
10. Egyéb, éspedig: .....

19. Hogyan oldják meg az étkezést? .....

.....

.....

.....

.....

20. Mennyire tartja fontosnak az alább felsorolt látnivalók megtekintését egy városlátogató kirándulás alkalmával?

1-nem tartom fontosnak 5-mindenképpen részét képezné a kirándulásnak

Látnivaló	1	2	3	4	5
Régi épületek (lakóházak, középületek)					
Templomok					
Múzeumok					
Állat- és növénykert					
Egyetem					
Sportstadion					
Üzletek					
Egyéb, éspedig:					

21. Milyen tevékenységeket szervezne az osztálykiránduláskor?

1-nem szerveznék ilyet 5-mindenképpen sor kerülne rá a kirándulás folyamán

Tevékenység	1	2	3	4	5
Csapatjátékok					
Versenyek					
Énektanulás					
Tábortűz					
Csónakázás					
Vásárlás					
Városnézés					
Színház					
Buli					
Mozi					
Találkozás híres emberekkel Kivel?					
Egyéb, éspedig:					

22. Szoktak-e idegenvezetőt fogadni?

1. Igen   2. Nem

23. Ki finanszírozza a kirándulást?

1. Iskola
2. Szülők
3. Nagyszülők
4. Pályázati pénz
5. Szponzorok
6. Egyéb, éspedig: .....

24. Átlagban mennyibe kerül személyenként egy kirándulás?

1. 1 napos:
2. 2 napos:
3. 3 napos (hosszú hétvége):

25. Miben látja az osztályfőnök szerepét a kiránduláson? .....

.....
.....
.....

26. Baleset esetén teljes mértékben Ön felel a diákokért?

1. Igen   2. Nem

27. Kinek a segítségére számíthat a kirándulás szervezésekor?

.....
.....

28. Mi segítené Önt a kirándulás megszervezésében? .....

.....
.....
.....

29. Hasznosnak találna-e egy kipróbált, szakember által vezetett csapatépítő, honismereti, interaktív hétvégi kirándulást?

1. Igen   2. Nem

30. Elvinné-e rá osztályát?

1. Igen   2. Nem